

Szerkesztőségi iroda:
Rimaszombat, Losonezi-utca 16 sz. a. Ide intézendő a lap szelvényét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmertetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:
R-szombat, Losonezi-utca 24. sz. Rábely Miklós könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetésny-, nyiltér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:
Egy négy hasábos petitior terfogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyiltér:
Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönbön minden hazai postahivatal. — Az előfizetések legzélszerűbben postautalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** esupán a kiadó-hivatal vesz fel.

A közigazgatás reformja.

Nagy port verő kérdés, mely ugyan a miniszter asztalfiókjából még csak egy-két fél- vagy egész hivatalos újság írójának szeme elé került(?), de megvagyunk győződve, hogy annak idejében nemcsak a parlamentben fognak róla érdekesen beszélni. És bizonyosan állítjuk most is, hogy már az országgyűlés megnyitása előtt a sajtó nem azért foglalkozik vele, hogy hézagot töltsön be, de végre valahára napi rendre hozza, ismételve elmékedjék róla addig is, míg a törvényhozás atyai szárnyak alá veszi. Mert a törvényhozók nem megokolás nélkül évődnek azzal a „bibés“ kérdéssel, nem hiába veszik elvégre is figyelembe a mindig reformálást sürgető **journalista** felkiáltó jeleit, — ők is érzik a jelenlegi közigazgatási állapotok tarthatatlanságát, a közigazgatási rendszer hiányait vagy gyarlóságait, az ügykezelés esigalassuságát.

A megyei közigazgatás reformjai, ha hihetünk a hivatalos tudósításoknak, nemsokára nem csak papirosan lesznek olvashatók. Már látjuk az első fecskék röpülését, amiből merünk következtetni, a közelgő nyárra.

Hallottuk már illetékes tisztviselőktől, s magunk is olvastuk és közhírré tettük, hogy a közigazgatási bíráskodásról, a közigazgatási tisztviselők kvalifikációjáról, legujabban pedig a közigazgatási tör-

vényszék felállításáról szóló javaslatok erősen kovácsoltatnak a belügy-minisztérium műhelyében és hogy legközelebb fognak a képviselőház elé terjesztetni.

Okosan van. Ha valahol, ugy a megyei életben érezzük égető szükségét a becsületes, gyors és pontos törvénykezésnek, illetve a meghozott törvényes ítéletek gyors és pontos foganatosításának; ugy a személyek mint a vagyionok biztonságának, a közlekedések épségben, rendben tartásának. Ha valahol, ugy a megyei közigazgatásban óhajtjuk, hogy a központi árvaszék sikeresen dolgozzék, jól, atyailag fogja fel az árvák érdekét, a közgyámnokkodást, szóval az árvaügyek és árva-pénzek kezelését. Mindezekben pedig eddigelé hiányokat, gyarlóságokat éreztünk. Éreztünk pedig azért, mert a közigazgatás minden részletében gyenge alapokra van építve. Nem kell ennek bebizonyítására messzire mennünk s a vármegyei ügykezelés minden ágát erős bírálat alá vennünk.

E megyében a rossz rendszer (melynek nem a megye az oka) okozott és okoz panaszokat, — idézett elő olykor-olykor zavart és rendetlenséget. E rendszert tehát, — mely a közjólét ellenese — nem hagyhatja tovább az országgyűlés, mely annak gyökeres javítására van hivatva. — Az is igaz, hogy a legjobb rendszer mellett sem érzük el

az óhajtott eredményt, ha az igazgatói, vezetői szerep érdemtelen kezekben van. Gömör-Kishontmegyében oly egyén áll a közigazgatás élén, ki évek óta példásan vezeti, kormányozza a megyét s mindazon képességgel bír, a mivel a közigazgatási hatóság legelső tisztviselőjének — az alispánnak — birnia kell. Igen ám, de az alispán csak egy személy, ki kormányozza az egész megyét, de a maga ezer dolga mellett mások munkáját nem végezheti. A géphez a gépészen kívül fűtő s más kezelő személyek is kellenek. Itt van tehát a nagy hiba, a közigazgatás megőző betűje.

A törvénynek kell pedig ezen segítenie az által, ha a kezelő személyek, a megyei tisztviselők képesítését követeli, amelyet eddig tőlük nem kívánt. Minden pálya szakképzettséget, qualificatiót sürget, egyedül a közigazgatási közpályán szereplőktől nem várják meg azt. Ezért firtatják sokan már most, hogy közigazgatási tanfolyamot kell szervezni s törvényileg kimondani, hogy a fontosabb állásokra csak az ott nyert képesítéssel bíró egyének választhatók. (A választást a kinevezés helyett mi fentarthatónak tartjuk.) Azt kell kivinni első sorban is, hogy a megye tekintélyes személyek által (és nem sógorság, komaság által) vezettessék, a tekintélyt pedig a műveltség adja meg.

Egy megye pedig képez oly hatal-

massagot, hogy követelésekkel lépjen fel önfainak műveltségét illetőleg. — Eddig a tisztviselők zömét a középosztály tette, az ugynevezett polgári elem, — a középosztály egyeseitől pedig megkivánunk annyit, hogy ha szerény munkása akar lenni a közügynek — kellő fokban képezze ki magát. Így érzük el, hogy minden egyéni tehetség hivatásosan fogja betölteni szerepét, így érzük el, hogy a megyei tisztviselők között nem fog tátongani az egyetértést, qualificatiót illetőleg az eddigi úr, de meglesz a dicső harmonia is!

—acs.

Egy kiállításról.

Stuttgart, 1881. augusztus hó.*)

Utam sorrendje ugy hozta magával, hogy „a maiori ad minus“ haladva, az internationalis jellegű frankfurti mustra és védjegy kiállítást és Belgium hirhedt iparát látva jusak el azon kiállításba, melyet szűkebb korlátok, kevésbé fellengző ezélatokkal a kiesi Württemberg iparának, haladó izlésének föltüntetésére a stuttgarti „Stadtanlage“-ban rendezett.

Azok után, a mit a középkori német empóriumokban, Nürnberg s Regensburgban iparezikkében látni alkalmam volt, nem lehetett kétségem az iránt, hogy a német szellem, mely Ninive romjait is fölkatatta a tudományért, képes nagyot és művészi becsüt létrehozni az ipar terén is; még is, némi skepsissel léptem át a kiállítás küszöbét.

Megvoltam róla győződve, hogy tanúságos lesz; látni egy nemzet iparkodása és szorgalmának gyümölcsét, mikor ne volna az? A szorgalom, a részletéig kiterjedő pedan-

*) E szives sorokat lapunk egy barátja küldte hozzánk, ki a kormány által a württembergi kiállításra küldetett. Szerk.

TÁRCSA.

Születésnapomon.

(Augusztus 28.)

Csak szídom magamban a bolondos időt, Mely előre tolja éveimnek számát; Keseregve nézem az „ösi bibliá“-t, A melyben jó régen atyai kéz számlált. Ott látom fölírva: ma hány éves vagyok, Mikor, mily órában láttam meg a napot.

Onnan olvasom ki: bölcső-s gyermekkorom Mily édessé tette a szerető anya, — Dadogó s beszélő életem mily rózsás Utan haladt, milyen kies virágy vala. Himes mezőn jártam, boldogság biztatott, Bátoran szemléltem a vezér-esillagot.

Gyermekkorom letűnt; ma hát legény vagyok, Annak tart a világ, mely rólam is beszél; Fialat tűz, „eszme“ hevíti keblemet, Tettek buzdítanak, nem üres szó, beszéd. De hiába — eszme, ábránd, fényes álom: Kergetem a jövőt, a bolondját járom.

E mostani élet csak küzdés, szenvedés — Kétségbeejtő szirt —, örvényes hajtva át, Izgató vész, vihar kergetnek szüntelen, — Félek, hogy szívem is meggyilkolja magát. Czéltalanul futok így, a merre látok, Hadd szakadjon végre rólam le az — átok.

Pedig be jól esnék járnai a tavaszban S fölkeresni annak illatos virágit, — És tudalmam sugja, hogy a ragyogó nap Fénysugara akkor nekem is világít.

Óh de addig sírva — e jelent gyászolom S epedve sohajtom vissza gyermekkorom.

Fóthi Béla.

A szünidő vége.

(Egy diurnista panasza.)

Alispán, elnök, ülnök, pénztárnok — mind vakációzott. (Főispánt nem említek, az mindig vakációzik.) Egyik családjá körébe ment le egy kis „gondfelejtőre“: másik a esorbai tó vizében fürösztette többé nem legényes tagjait, harmadik Balaton-Füredre sietett ambra illatu levegőt szívni s kedvet kapni a megfeleleségedésre, — negyedik Pöstyént kereste fel, hogy számításokban, havi fizetések kiosztásában kifejezomodott lábait álltassa rendes helyére. És mind egészségesen tért most haza. Csak egynek nem használt a vakáció, csak egy személy nem érkezett vissza épen, aki organikus hibáját (nem bűnét) ment „haza“ gyógyítgatni s falujából fürdői leveleket írogatni. Csak egy személy jött vissza senyedten, fáradtan; nagyon szerény persona, még első személyben se mer magáról beszélni. Mindenütt utólsónak (még inter pares is) „alantás közeg“-nek érzi magát. (Igaz, mert utána már csak a eselődés, hajduság szóval a „népség, katonaság“) következik. Ki ő?

Egy zsoldos, ki másért dolgozik, egy napszamos, ki kötőrésnél nehezebb munkát végez, egy nagy ur által feltalált (esoda!) gép, melyet elől — orránál — s oldalt — fölül fogva — vezetnek. Ki lehetne más, mint egy — dijnok, ki a megye és az állam szekerét tolja — hátrafelé. „Előre“ már nincs megengedve.

Tehát csak ennek a személynek nem esett jól a pihenésre szánt idő? Csak. És pedig azért, mert már vége van. Pedig oly elmésen, akárom mondani elemében találta magát, — oly büszkeség töltötte el sivar keblét, hogy egyszer már ő is második személy lehet otthon — az édes apja után. Mily boldogító elégtelenséget érzett a szabad napok alatt, a falusiasan gazdag terített asztal mellett, midőn minden áldott delben az ő kedvenc ételét találta maga előtt, majd piros sávos palacsintát, paradisosomos káposztát, kirántott halat, — gusz-tusos* turós lepényt stb. stb. Mily jól esett kifáradt testének az az ebéd utáni pihenés, olymushi nyugalom. (A maga Olympusán mindenki Jupiter.) Hogy felejtette el magáról az ösi pamlogon, hogy ő csak diurnista. Hiába, a kényelem mindig poetikus, ellenkezője próza; mert ki tagadná, hogy a kényelemnek is megvan a maga költészete.

Most már vége a mézesheteknek. A gymor és kedély poézise után bekövetkezett a pozitív (körmölő) élet lapos prózája. A mohácsi vész utáni napokhoz hasonló idő — egész súlyával nehezedik birka fejére s elnyűtt kezére. „Hegyezd a tollat, hasítsd a papírt!“ Azután elfűtyülheted mindennap a hivatalos órák — d. e. 8. d. u. 2 előtt a kalvinisták „minden szentek litániáját“, mely a katolikus litániának profanációja és ennél sokkal zengzetesebb, zamatosabb.

Siess a városba. Pedig be szomorú, be rideg az a kisvárosi diurnista élet. Mindenki ismeri és kevére becsüli. A nálánál egy csilaggal nagyobb „irnok ur“ fumigálja, a két csillagos „iktató“-féle ignorálja, a többi se nem oszt se nem szoroz vele. — Ez a hivatal falai között; hát még künn, a társadalmi

életben, ahol csak az állást (inkább a biztos ülést) nézik, a dijnoknak állása — inkább biztos ülése — sines. (Mindig függő állapotban van.) A családapák nem érintkeznek vele, csak ha alázatos köszönéseit fogadják — a mamák legfeljebb az ablakon át érdemesítik egy szóra, a szobába már nem bocsátják, — a leányok no ezek ajkbigyesztve mondják rá: „csak egy dijnok“ ami annyit is jelent, hogy „soha nem leszek a felesége“. Egy kivétel azonban van, a mikor kiállhatják, ha t. i. gavallér gyerek, jó táncos, czwickere van s kurta nadrágban jár, hogy a felezipőből kilátszódjék a esikos harisnya. Ilyenkor rá mondják „ügyes fiatal ember, mellekkere-sete is lehet.“ — Táncmulatságokban részt vesz, ha belépti díj nincs, — néha a táncot is megkezdí, de a cigány előtt nem meri járnai, fél, hogy valamelyik földes urfi oldalba taszítja vagy már „állásos“ egyén a lábára tapos. Kurizálásra képes, kivált ha az apa rokonszenvező és befolyásos egyén. — Szerelemre szívének delejes és villanyos voltánál fogva mindig alkalmas, de viszontszerelemre nem számíthat, a mi nélkül pedig a dijnok élete — göré. A népdal is azt mondja:

Szerelem nélkül az ember élete Szárazfa, a melynek ninesen levele.“

Ott keres tehát szerelmet, a hol kap s a hol mégis azt mondják neki:

„Ne esalogass, ne hitegess, Nálam jobb szeretőt keress; Csalogatott engem más is, Náladnál jobb mákvirág is.“

Adós nem szokott lenni, csak a hónap derekán és végén, ebből következik, hogy

téria hiányozni nem fog, azt tudtam, de hogy Württembergben ott, hol még fenn a hegyek lakói közt maig is élnek a pogány kornak emlékei, babonái a népben, hol a nép ily conservativizmussal ragazkodik a multhoz, izlést találják: nem reméltem és erősen — esalódtam.

Württemberg azon része a nagy Németországnak, mely a közel multban ipari termékeinek, ha szabad e szót használni, izléstelenége által vált híressé az első londoni és párisi kiállításon. De az önismerést iparkodás követte s ma még alig egy negyed század után, a kitartó munka jutalmán Württemberg ipara e tekintetben is oda emelkedett, hol bátran kiállja az összehasonlítást a külföld termékeivel.

Ezt hirdetik fennen a német lapok, melyek az akadályokon győzelmeskedő német szorgalom egyik új tanujelét látják e kiállításban s mely ép ezért kiemelkedve localis helyzetéből, az ország határain túlmelegedő fontosságát nyer.

E szempontból tartom én ezt reánk magyarokra nézve érdekesebbnek elzártága mellett is, mind annál, mit Németország e téren ez évben fölmutatni bírt, s tanúságos azért is, mert látszott, hogy a kézi munkát meg-nemesítő izlés, hogy úgy mondjam még csak a csuesokat — a magasban álló iparágakat — aranyozza meg, míg a durvább iparmek ma is azon kelyzetben vannak, hol mindent lehet keresni inkább mint izlést és szépet.

Itt a zenith nincs még oly magas, hogy el ne érhetnők mi is.

A belépőt a parkban elhelyezett kertészeti kiállítás fogadja, mely mintegy ad hoc esatoltatott az iparral össze, hogy enyhítse a gépek prózáját s üdülést nyújtson a turistának ki a főpavilon labyrinthja után enyhülni kíván. E hivatásának meg is felel s e mellett, találó elhelyezést nyújt a kiesi pavilonoknak, melyekben asphalt, cement stb. termények állítják ki, — de különös fölmutatni nem bír.

A főerdeket természetesen a központi épületnek van fenntartva, melynek rotundájából sugáralakban nyulnak ki az egyes iparágakat felkaroló szárnyak. — Stuttgart természetesen első helyen áll mind azokban, mi a műipart illeti s bődíszmű, butor és zongora készítményi nem csak változatosak és gazdagok, hanem oly izléssel is vannak kiállítva, mi Württembergnek kétségkívül dicsőségére szolgál. A szemlélő azonban nem nyomhatja el azon föltölülő meggyőződést itt-ott, hogy az egyes daraboknál, például szobák, boudoirok berendezésénél nem tudtak kifogástalanul léte-síteni. A tanulmány küzd sok helyt az izléstelenel és sokszor ez utóbbi marad a győztes.

Gazdag és megnyerő a gépkiallítás, már csak azért is, mert az egyes ágak arányosan fejlődtek s egészben véve Württemberg képes produkálni e téren mind azt, mivel szükségét fedezheti.

Magyar látogatóra nézve érdekes a nyeres ipar és kocszi kiállítás, melynek egyes darabjai nehezkések talán a mi fogalmaink szerint, de megfelelnek főleg soliditásuknál fogva az ottani igényeknek. Az üveg és tükör gyártás abban ki Öschország iparát ismeri, nem fogja sem a gazdagság, sem a nagy haladás érzetét keltetni.

A szövészeti termekben előnyösen nyilatkozik a német szorgalom s ezek nem méltatlanok arra, mit Németország e téren va-

pénze a hónap elején sines. Télen többnyire fűtetlen, nyáron pedig forró szobában lakik. Kosztja rendszeren ebédből áll.

Mindezek után nem következik-e, mily jól esik a díjoknak otthon lenni, s mily keserű érzés fogja el, ha a vakációnak vége? **A—no.**

Társzók és kifejezések*)

(Folytatás.)

Tiszpal, koczik: tűzhely, a kemence előrésze.

Mindég itt, vagy ott veri a tiszpalt: M. itt vagy ott tartózkodik.

Vérez: padlás-lyuk.

Csicsrigó: jégcsap.

Lésza, ravás: kerítés.

Esment: ismét.

Szi: „csak” helyett az ilyes kitételekben: nocsak, lassuk csak.

Cséve: cső.

Sor: sors.

Megazsnakol: meghány, megver.

Délyestyi: delutáni isteni tisztelet.

Egy kenyéren levők: vagyonközösségben élő rokonok.

Kis kemence: szikrafőő a padlásra vezető esővön oly házakban, melyeknek kéménye nincs, s a füst a tető ablakain és végén jut a szabadba.

Buddog: kőszál, rejtőzik.

Buesmol, guesmol: gyaláz.

Bodász: kőszál.

Egybe: mindjárt.

Sok családdal van: nagy a családja.

*) A mult számban tévedésből nyomtatott „sziket” helyett siket, és „aggik” helyett agyik.

laha felmutatnibírt. Izlések általában a kiállított s francia minták hatásait mutató luxus cikkek, metallvirágok, ruházati ipar termékei, míg a rotunda mögötti folyosóban elhelyezett eserép- és agyag-készítmények őseredeti tisztaságában mutatják még azon „izlést”, mit a modern haladás nagy részben már háttérbe szorított. — De így egyesítve e két irányt, méltányolhatjuk csak eléggé a haladást és azokat, kik törekvéseikkel annak eszközlői voltak.

Hogy utile dulci legyen keverve, nem hiányzik az ő német írószoba sem, ép úgy mint nem hiányzott Frankfurtban.

Az emelet egy nagy részét a műtörténelmi becsesel bíró archeologiai és képzőművészeti kiállítás foglalja el. Amaz talán azért, hogy bemutassa a multat, meggyőzve a látogatót, hogy a szorgalom és iparkodás nem új a.on a téreken, hol ma Württemberg tául el. — ez utóbbi pedig talán azért, hogy bebizonyítsa a teremő genie-k hiányát.

Hiánya mellett is érdekes jele e kiállítás egy kis ország haladó iparkodásának s alig lez, ki tanulsággal és meglepéssel ne hagyja el e helyet, mely különösen elmaradt népek fiaira oly sok érdeket rejt magában.

.....t.....n.

Budapesti levél.

(A nőipar-kiállításról.)

Ha megeshetett az, hogy a tyuk tanult abe-ét, hajdu kultiválta a barangöntést, miért nem írhatnék én a nőipar-kiállításról? Ugyis azt tartja a latin példásod, hogy „audaces fortuna juvat,” már pedig én bennem nem-csak a bátorságnak nincs fogyatkozása, de még a vakmerőségnek, sőt merővakságnak sem....

Képzelmek el kedves hölgyeim, ha önöket valamely udvariatlan kísérőjök szerencsétlen órájában egy collossalis terem-labirintusba vezetné, mely telidesteli volna — pipázási szerelvényekkel. Itt azután szemecskéiket és orrocskáikat eskládozó ossiani füst-kód elemében töviről-hegyire explicálná a dohány monopoliumot az aromás verpelétitől fajokint le az utolsó kapadományig, szegről-végre bemutatná annak vágási művészetét persze a szarítási reformok vívmányainak kiemeléssel, s midőn ez uton elegendő volna a vágott dohánya (ha időközben el is fogyott a sütnivalója), gyakorlati kísérletekkel világosítaná meg elméleti fejtegetéseit a tajték, eserép, agyag és fa, öblös és öbletlen, debreczeni és selmezi és tudom is én miféle pipa-ipar gyártmányain, mondom, ha mindezt megtenné, és Önök még mindig ébren követnék, képzelmek el kedves helyzetüket. — No hát szakasztott olyan a mi állapotunk, mikor a Redoute-tömkelegnek „nőipar-kiállítás névvel jelölt „terra incognitájára” lépünk.

De esekély különbség mégis van a két situatio között s ez a bájos cicerónék szeretetreméltó kalauzolása. E nélkül magam is gyakran megkivántam volna Ariadne fonalát, s ember lévén — mégpedig a nadragosából — nem állok jót, hogy nem kerülgetett volna-e Morpheus esábitó szelleme.

Most pedig, mielőtt számot adnék a látottakról és tapasztaltakról, legyen szabad őszinte valloást tennem, hogy biz én ott sokat láttam, de semmit sem tapasztaltam. lévén az én memoriám oly különös privilegiummal el-

Rajom: lelkem stb. (gyöngéd megszólítási forma.)

Hogyim: mert, mivel.

Nagyon rá kell ülni: hozzá kell látni.

Ükrödik: hányási inger bántja.

Jód: hátha, pl. jód el nem jön stb.

Bugyor: utazó táská („börönd”)

Kepe: szakmány (más dialectusokban majd kéve, majd meg kéverakás.)

Filleg: retteg.

Mándrócs csik: tejjel és tojással készült metélt.

Morvány: fonott kalács.

Had: család, inkább nemzetség.

Moresós: sáros, nedves.

Megdsidsál (tréfás): meggyömöszöl.

Moronya: morzsa.

Elongorodik: elszenderül.

Polozs: tojás neve, melyet azon hitben tesznek a tojni készülő tyuk alá, hogy így előbb végezi fontos kötelességét.

Penye: tulzékeny.

Igy esett mondása: ezt mondta.

Mély disznó: rövid lábú sertés.

Húz rá: hasonlít hozzá.

Felnevez: megemlit.

Feladta nekik a pap: eléjök terjeszté.

Paszkonca: virágos kender.

Hamzsol: fal (ige.)

Vigaszik: beheged (innen az átvitt értelmű „vigasztal”)

Ponnozs: szövőszeke a láb által mozgott emeltyű.

Papó: nagyapa.

Nanó: nagyanya.

Összegyűjtötte Jánosiban

Gyurkovich László.

látva, hogy ugyanazon rendben, melyben azt az eperajkak cicerói (cicerónéi) ékesszólása elmagyarázta, mondom, ugyanazon sorban újra elfelejté....

Itt azonban a hiba nem bennem rejlik. Tehetek-e én róla, ha a nőipar cikkek száma és ezer meg ezer elnevezése túlhaladja az én fogalmaim körét? Ne legyen olyan termékeny és olyan scrupulosus a nevekben, akkor beérném fogalmaimmal, melyek között szintugy lavíroztam, akár az iskolás tanuló, mikor a lakók ezreiről van szó.

Ezek után kedves olvasóim elengedik a részletes ismertetést, annál is inkább, mivel ez egy levél szük keretében lehetetlen. Még az összbonyomás is oly varázshatású, oly mámorító, hogy ily néhány kuszált sorokban vissza sem tükrözhető. Látni kell azt a pazar pompát, mely egy-egy luxus tárgyat borít, s közvetlen szomszédságában a nemes egyszerűséget, a házi-ipar tárgyait, mely a kenyérszerezés föltétele.

Nagy kár, mert a tanulmányozást úgy szólván, lehetetlenné teszi, hogy a cikkek nem szakma, hanem vidék szerint vannak elrendelve. Hjal az anyának nagy lelki megnyugvás, ha 6 éves esemétéjének készítményeit saját versenytársai közepette bámulhatja és bámulathatja. Régen megvolt mondva: Hiuság, asszony a te neved. A kinek szépeim közül pieziny lába körül lejtette a Redoute sikos parkettjét egy-egy farsang alkalmával, az képet alkothat magának e kiállítás terjedelméről, ha még hozzáveszi az ebédlök, frissítök és cukrász helyiségeit, sőt még a tornácokat is.

Mintha egy óriási hárem aajtjai nyílnának meg előttünk (homysoit, qui mal y pense), olyképen káprázik szemünk s ittasul lelkünk a sok kacsó remekművü alkotmányaitól s mint a költő mondja:

Csak a szív ver... alakunk oly néma,
Nem találunk hangot, szavakat;
Mint mikor a sok virág a réten
Eltakarja a keskeny utat.

Első látogatásom alkalmával azon reményt tápláltam, hogy legalább a kiváló szépségű cikkek fogom kiemelhetni, de sajnosan kell tapasztalnom, hogy ez is csak ábránd. Órák és hasábok kellenének például egy-egy székelységi népipar vagy békés-csabai osztály ismertetésére. Még akkor is csak homályosan képzelnék, miként lehet pl. taplóból a legkülönbözőbb szerkezetű és stlyú kosarkákat és más toilette-cikkeket készíteni. Csak a női türelem és ügybuzgalom képes egy szőnyeget 42 ezer daraból összeállítani.

Hogy ne látszassam csak pro domo sua beszélni, többször bebarangoltam az összes osztályokat, de megnyugvással constatólom, hogy elismeréssel kell kalapot emelni megyénk és városunk női előtt.

Megyénk között alig van öt-hat, köztök Sáros, Nógrád, Torontál, Tolna, mely hasonló gyűjteményes kiállítást rendezett volna be, mint Gömör. S ha a városok közül Debreczen, Munkács, Békés-Csaba, Kolozsvár, Miskolcz, fölüli is multák gazdagságra nézve Rimaszombat kiállítását, érdekesebbet és rendezettebbet (dicséretére legyen mondva tek. Fábry János lelkes tanár urnak) nem nyújtottak, nem is említve Szegedet, Zombort, Zentát, melyek egy-egy fölke vagy ablakban kényelmesen kiállithattak.

Köszönet illeti még meg a rendőrséget is, mely határtalan előzékenységgel a legvilágosabb helyek egyikét — Debreczen tőzsom-szédságában — bocsátotta Rimaszombat rendelkezésére.

Ennek meg is van aztán az a haszna, hogy egyetlen látogató el nem mellőzi osztályunkat, s ha ideje nem engedi a tüzetes vizsgálatot, szentel pár percet a kiállítás unikumának: Fábry János leányiskolája által kiállított „Munkamintakönyv”-nek vagy inkább doboznak. Még abban is privilegizált (a minek otthon majd nem fognak örülni) hogy e tárgyat szabad egyedül az egész kiállításon érinteni az az helyökből kimozdítani.

Nem állhatom meg, hogy ide ne jegyezzem legalább azon tisztelt intézet tulajdonosok és magános kiállítók neveit, melyek legtöbbszőr szemembe ötlöttek. Ilyenek:

Herman Irén tanítónő, Prunyi Vilmos, Richter-Kriek Róza, Richter Vítusz, Gengler Paulin, Burghardt Augustas tanítónő, Bernáth-Fábry Etelka urhölgy, Holeczy Ilona, Fábry Aranka és Ida k. a. Groó-Fábry Gizela urnó, Szabó Emma, Weber Margit, Csider Gizela, Kubinyi Irén kisasszonyok stb. stb.

Miután nagyjából elmondottam volna a kiállítók neveit, a kifeledettek bocsánatiért egy közelebbi, talán részletesebb cikkemig esedezem, nem lesz időszerűtlen ugy entronous, idegen ugy sem hallja, egy kis szemrehányást tenni, nem a kiállítóknak, hanem azon t. ez. hölgyeknek, kiknek tán derogált (sit venia verbo) a kiállításban résztvenni s tünnetőleg távol maradtak, mert hogy ilyenek találkoztak, kétségkívül, még az én gyalró ismeretem és emlékezetem is tudna néhányat megnevezni. Hogy nem lehetett az eszmét általánosítani és közérdekvé tenni, nem szép fényt vet az ottani társas életre.

Az idegen szemlélő a részvétlenségben

nem az egyes körök széthuzását, önhiuságnak legyeztetését, hanem közömbösséget lát, a munkásságnak, ez egyedüli ősi erénynek kihalását véli feltalálni benne, s nem hiszi, hogy hölgyeink ismerik a munka nemesítő hatásait, különben tiszta szívökből, egész igyekezetük latba vételével iparkodnának megezőfolni ama metsző gunyt, melyre bizonyosan sok évi tapasztalat hangolta a „Szózat” költőjének lantját:

„Mit esinálnak Magyarhonban?
Esznek, isznak, álmodoznak
Semmi baj sines? semmi gondrem
Hogy az álmok megszakadnak?
Van biz itt baj; de hiába
Olyan edes álmodozni!”

L—s L—s.

Tiszolcz, aug. 31.

T. Szerkesztő ur! Látott-e ön már muszka rubelt? Éa nem. No de ha nem láttunk, jöhet idő, hogy élünk is még vele.

A muszka rubelekről jut eszembe a belügyminiszter urnak soha meg nem született, de azért a „Neues P. Journal” által napvilágra hozott, a titkoskeréség ingerével ható azon levele a főispánokhoz, hogy „Ignatieff az orosz bel- és külpolitika mostani vezetője jelentékeny pénzüsszeget tett folyóvá, hogy nagy arányu agitáció szervezését tegye lehetővé a nem magyar népfajok, a helytelenül ugynevezett nemzetiségek között.....” Éa ebből egy garasárát sem hiszek el, — kipróbált vén katona lévén, tudom, hogy az csak rémkép, mellyel a békés publikumot megijesztési akarják. Azonban mi igaz, mi nem a dologban, a politikusok köze; de hogy a rémhíreknek van valami értelmük — redukálva valódi értékükre — azt én is hiszem és vallom.

Csak pár hete, hogy a felvidéken jártam. Ott kellett tapasztalnom, mily izgatásoknak van kitéve a nép a papok részéről. Egyes agitátorok, orosz, panszláv papok teli beszélnek a szegény jámbor fejét, hogy csak a csár atyai lelke szabadíthatja fel őket. A zsidóüldözéseket ugy tüntetik fel, mint a csár kegyes jótéményeit, a ki így védi a zsidó kereszmárosok és uszorások ellen a kisajtott népet. „A zsidókkal a magyarok egy követ fujnak,” „addig nem lesz Magyarországon jó dolog, míg a csár nem jön el, hogy kiadja a parancsot” — és a nép mohón szívja magába e szörnyű szavakat; aminek a következtése, hogy Zemp-lén, Ung, Boreg és Mármaros hemzseg a csárvaró rusznyákoktól. És ami több: a panszlavizmus utazó ügynökei papoknak és tanítóknak „egyházségely” ezimén pénzt osztogatnak — rubel helyett fölvaltót bankókban.

Ha tehát igaz is volna az a titkos rendelet, nem hiábavaló. A panszláv izgatások papok és tanítók között nálunk is divatoznak, és csak a rubelek hiányoznak, hogy fölön fogjuk az agitátorokat. Ide is erősen fúj a szél, s nem kell erős kombinációkat fűznünk a nagy port vert hírekhez. A közfigyelem — a társadalom közfigyelme — nálunk is ébren van és egy becsületes magyar ember se zárkózik el annak tudata elől, hogy érdekeinket az ország igen sok megyéjében kell megvédeni.

Nem kellene csak egy kis körültekintés itt, és a jó madarakat kalitkájukban lehet elfogni. **Vén bakancsos.**

Hírek és vegyesek.

— **Kinvezések.** A király Vozáry György tornallyai járásbírósi albirót a rimaszécsi kir. járásbírósihoz járásbírává nevezte ki. Az igazságügyminiszter pedig Szulay Zsigmond rzsombati kir. törvényszéki irnokot ugyanezen törvényszékhez irodatisztté nevezte ki.

— **Országos vásárunk** m. hó 29. 30-án igen népes volt. A kereskedésekben a forgalom szerfölött nagynak mutatkozott. A ló és szarvasmarha, valamint a sertés is oleső volt. A gabona ára, noha nagy mennyiségben hoztatott a piacra, magasra emelkedett. Lopások most is történtek. Egy asszonynak 12 főt tartalmazó telt kosarát a kezéről vitték el, egy kereskedőnek pedig a füle mellől lopták el a tollat.

— **Képviselő-jelölt.** Biztos forrásból vaszszük azon érdekes hírt, hogy Tolnamegye pinezehelyi kerületében az ősszel megejtendő pótválasztás alkalmával nagynevű Bodon Abrahamunk utódját, az élezeskedéseiről és találó ötleteiről meggyezerte ismeretes Bodon Pál vályi földbirtokost szándékoznak képviselő-jelöltül felléptetni függetlenségi programmal. Gratulálunk!

— **A helybeli leánynevelő tanintézetben** a rendes tanítás hétfőn (szep. 5-en) veszi kezdetét. Midőn erre az érdeklött szülők figyelmét felhívjuk, a közzétett „Értesítő” azon szavaira akarunk utalni, melyeknek kijelentése szerint ez intézetben „a négy polgári iskolai osztályon felül két képezdei osztály lesz, hogy a leányok az annyira nélkülözhetlen paedagogiai ismereteket maguknak megszerzhessék s kik közülök a tanítónői pályára hivatással fognak birni, a teljes négy éves

tanfolyam sikeres befejezése után oklevélhez juthatnak. Ideje tehát, hogy a lányok felsőbb fokú képzésére már egyszer gondoljunk.

— **A rimaszombati lövészegetlet** harmadik király-lövészetét 1881. évi szeptember hó 7. és 8-án következő sorrendben tartandja meg: szeptember 7-én reggeli 8 órakor özszejevetel a lövöldben, 8 és fél órakor a lövészet kezdete, mely tart déli 12 óráig, délután 2-től 6 óráig. — Szeptember 8-án a lövészet folytatása, reggeli 8 órától déli 12-ig, délután 2-től 6 óráig, a lövölde órája szerint. 6 óra után a lövészek bírálat, osztályozása, a díjak kiosztása, a lövésze-királynak méltóságába való behelyezése; és társas bucsuetély.

— **Az egyesült prot gymnasium** alapítókéjéhez, hogy majdan a 7-ik és 8-ik osztály föllátható legyen, újabb adományok érkeztek. A tanári kar pedig most tette le szerény alapját a kebelében régóta jámbor ohajitásképen élt tanári nyugdíjintézetnek. Üdvözöljük.

— **Rablók garazdalkodásáról** veszünk értesítéseket. Vidékünkön ugyanis több tagból álló rablóbanda működik; eddigi szereplésük eredménye, hogy Markovits ráhói lelkesztől állítólag 800 forintot vettek el. Nem régen az o.....i bírósághoz üzentek, hogy küldjön nekik pénzt, különben..... küldött is 2 frtot, amivel a pipájukra gyujtottak s nagy káromkodások között durva megjegyzéseket tettek fukarságára. — Mult hó 29-én pedig a helybeli vásárról juhokat hajtó juhászszolgát kegyetlenül összeverték a „fekete rét”-en, azután véresen a hid alá dobták. Gazdája később találta meg a hid alatt; a juhokat elhajtották.

— **A rimaszombati ifjuság** mult szombaton megtartott táncmulatsága igen kedélyes és emelkedett hangulatban folyt le. Sok szép leány s menyecske vett benne részt, volt módjában a fiataloknak gyönyörködni a szép koszoruban. A hajnal vetett véget a buzgó fiatalok 4-ik vigalmának.

— **A belügyminiszteriumban** jelenleg beható tanulmányok folynak a közigazgatási bíráskodás tárgyában, mert a belügyminiszter az országgyűlés legközelebbi ülészakájában közigazgatási törvények felállításáról szóló törvényjavaslatot szándékozik a képviselőház elé terjeszteni.

— **Szelütött.** A most lefolyt országos vásáron egy meleghegyi földműves a piacon hirtelen összerokadt; a környezetbeliek már meghalva találták. A szél ütötte meg.

— **Navazes régiségek a murányi várból.** Évek hossza során át a murányi várból számos emlék került felszínre, de a melyek, mint sarkantyú darabok, kardok, páncélok és sodrony-íngék és a többi közt a vár börtönében, egy lábszáron talált vasgolyó rablánc — nem ez emléktárgyakhoz méltó helyen, hanem a murányi herceg uradalmi ispanjának lomtarában őriztettek. Mint murányi levelezőnk értesít — Bolegeard uradalmi igazgató elhatározta, hogy ezen emléktárgyakat legméltebb helyére a magyar nemzeti muzeumba fogja szállíttatni. Megjegyezzük e helyen, tudósítónk nyomán, hogy mindezen régiségekről mintegy 5—6 évvel ezelőtt dr. Henszlmann Imre és Rómer Flóris tettek föl jegyzeteket; továbbá, hogy a vár régi kapitányi lakában, a fenyőfa ajtón látható Petőfi és Tompa sajátkezű névalírását az elhunyt Koburg herceg díszes papírral elfedte, oly formán azonban, hogy annak megszemlélése a látogató művelt közönség részére mégis hozzáférhető.

— **A dobsinai jégbarlangot** aug. 29-én reggeli fél hatkor tekintették meg a magyar mérnök-és építész-egylet kiránduló tagjai. A természet e páratlan csodaremekének megszemlélése után a társaság a vendéglőbe gyűlt össze, hol a szokások toasztokon kívül Schwarzel Sándor a jégbarlang egyik jelenlegi felfedezőjét Láng Gusztáv bányász kartársát, Pártos Gyula a szivességből való kalauzt dr. Pelech János dobsinai orvost éltette. A pezsgőtől, bortól jó kedvre kapott társaság a természeti szépségekben dús gazdag straczenai völgyön át utazott vissza Poprádra.

Választási mozgalom a jolsvai kerületben. Szontagh Pál (gömöri) volt roznnyókerületi orsz. képviselő érdekében, ki a legközelebbi választás alkalmával gróf Andrássy Manó ellenében megbukott, a mérsékelt ellenzéki párhívek — mult hó 28-án — Jolsvai tanácskozást tartottak, hogy Szontaght Jankó Miklós elhunyt után, a jolsvai választókerületben, Hámoss László kormánypárti jelölt ellenében fölléptessék. — Talán fölösleges is mondanunk, hogy mindez hiába való erőlködés lesz a szabadelvű párti jelölt ellenében; mert a Garam-vidék, Nagyrőce tót és magyar lakosai; Pelsőz város és a szomszédos községek tiszta magyar ajku választói, a legközelebb lefolyt választásnál csaknem kivétel nélkül a szabadelvű párt jelöltje mellett szavaztak. — Igy írja az „Ellenőr”, mi azonban épen megfordítva tudjuk a dolgot.

— **A nihilista protektora.** Irtnak nem régen, hogy Niemijovszky nihilistát Thuránszky Marcell megyénkbeli földbirtokos vette pártfogása alá. Most értesülünk, hogy Thuránszky a fővárosba ment, a kapitányság-

nál Niemijovszky szabad lábra helyezését kérte. Thaisz főkapitány kijelentette, hogy N. szabad lábra helyeztetik, ha Thuránszky oly írásbeli nyilatkozatot ad, hogy a nihilistát, míg az magának biztos existenciát szerez, ideiglenesen ellátja. Thuránszky gondolkozási időt kért. Másnap azután kiállított oly nyilatkozatot, mely szerint Niemijovszkyt ideiglenesen magához veszi s ha védené az országot elhagyni akarná, uti költséggel elégségesen ellátja. Ezután magával hozta az ifjút.

Ajánlkozás. Egy, a gazdaságban kiképzett egyén jelentkezett nálunk, ajánlkozván, hogy mint gazdatiszt — jó bizonyítványokkal ellátva — belépne bármely gazdaságba újtól. Szívesen hozzuk ezt a közönség elé, felvilágosítással is szolgálván szerkesztőségünk.

— **A m. kir. vasművek** fölött tartott reflexiókat a mérnökök és építészek kassai vandorgyűlésén Kerpely Antal min. tanácsos; Tiszlezeről ezeket mondja: — Tiszlezer Gömörmegeében jelenleg a legkedvezőbb tekvesű kir. vasmű, a feled-rimavölgyi vasút éjszakai végpontján. Egy újabb szerkezetű oszlop és egy régi pilléres nagy olvasztóval, vízzel hajtott merőleges fúvóval bír, minden hozzátartozó felszerelévényel. — Nyersanyagul majdnem kizárólag a vashegyi kincstári bányák barnavasköveit használja, változó esekély mennyiségű csusomi mangánpat és mágnes vaskövekkel keverve. — Rendszeresre áll még egyebiránt pátvaskó a rozsnjó bányából és barna vaskó Telekesről. A vashegyi vaskó az olvasztás alatt általán véve kitünő magatartás és gondos bányakezelés mellett tiszta, különösen kén és réztel ment vaskó; phosphor is van ugyan egyes teleprezcek érceiben, de ezeknek mellözése helyes felügyelet és kellő külön fejtés mellett nem jár nehézséggel. — A szállítás állati erővel és fennakadás nélkül történik. A tiszlezeri olvasztómű egyedüli feladata ez idő szerint a bresovai finomító műnek nyers vassal való ellátása. Egy olvasztóval átlag 45.000 métermázsá nyersvasat gyártott a mult években, de a mint az olvasztó jelen évi működéséből kitűnt, 60.000 métermázsá évi gyártásra képes, és ha a léghevítésre használt hiányos szerkezetű vaskészületek Whitwell rendszerű, általán elterjedt készülékekkel fognak feleseréltetni, az évi gyártás egy-egy olvasztóval legalább 70.000 métermázsára lesz fokozható.

— **A világ levelezése** érdekes statisztikáját tették most közzé, mely 1877-ig terjed s valóban bámulatos adatokat szolgáltat. 1877-ben mindössze 4000 millió levelet és levelezőlapot szállítottak a postán, ugy hogy egy napra 11 millió, egy másodperczre 127 level esik. — Az óriási forgalom nagyobb része (3.036.000.000 millió levél) természetesen Európára esik. A többi világrészek ekkép oszlanak meg: Amerikára 160, Ázsiára 150, Ausztráliára 50 és Afrikára 15 millió esik. Ha a föld összes lakosságát 1300—1400 millió lélekre tesszük ugy 1877-ben 3 level jutott egy lélekre.

— **Vásár** első napján egy gyereket egy paraszt-szeker letiport, minek következtében a fiu lábát törte. A sebes hajtások ellen tilalmat kérünk!

— **Kaszába lépett.** Jánosiban egy kis leány véletlenségből az atyja kaszába lépett és lábsarját egészen elvágta.

— **Kijutott a komédiából** e héten városunknak. „Mülovardá”-nak esufolt ezirkusz, állatsereglet, két panorama egymás ellen vetélkedve mulattatták a nézőpublikumot. Most pedig egy német daltársulat gyönyörködteti a „müpartoló”-kat.

— **A vidéki közönség figyelmét** felhívjuk egy művelt családra, a melynek körében fiúk vagy leányok a jelen iskolai évre felfogadtatnak, hol a német nyelven kívül az elemi tantárgyakban, utóbbiak pedig még a kézimunkákban is szabályszerű szakoktatást nyerhetnek. Készséggel szolgálunk felvilágosítással.

— **A csipkebokor románcza.** Gyönyörű nyári est volt... a méla hold szeliden világított a parochia ablakaira... az ablak előtt elterülő kis kertben a szebbnél-sezbb oltott rózsák között ott buslakodott egy már fondadni indultván csipkebokor is... Szél nem zörrent... ág nem esörrent, még az apró szunyogok dorgása sem hallatszott. Ily gyönyörű nyári estven, férj s feleség, ámbár mind a ketten jubilások mit tehettek volna egyebet, mint „az ablakba könyökölvén a természet nyitott könyvére” — andalogtak, ábrándoztak. Egy ideig kísérteties esend és siri hallgatás vala... egyedül a szivek dobogtak... míg végre szólott a férj — csakhogy szóljon — ilyen formán: Édes Murezim! légy szem és fül, regét mondok — édes-busat — ennek a vén csipkebokornak románczát... Tudod mikor még olyan ecclésia kerülő káplánok (nem esperes candidátusok?) voltak — én is meg a komám is — hát bizony, mi türes-tagadás benne, mi is szerettük a természettudományt, a művészi kirándulást... a szép rózsát... meg a szép leányt. Ahol aztán megfordultunk, volt ott olyan országos dárúd, hogy olyat még az írók és művészek sem csapnak se Tornallyán,

se Aggteleken, se Dobsinán. Történt egyszer a többek közt, hogy B...iba volt tervezve a híres congressus. A komám mint afféle vidéki irodalmár a megyei „Kikircs”-ben jó előre felhíván reá a közfigyelmet, — persze várt a fényes trakta... a sok szép leány... no meg a káplán-bútelejtő nektár is. Hja! de a szegény kiránduló természetűdün káplánok sorát a jó isten praedestinálja... Hallgassd kérlek, hallgassd... mo-t jön csak a java... A város szélén egy esinos kis kertből gyönyörű lugas mosolygott felénk s a lugas mellett apró-rózsá ültetvények szerénykedtek. No a hol lugas van, ott szép lánynak is kell lenni. — a hol pedig szép lánynak van, ilyen magunk-forma tréfás fiatal ember, miért ne csinálhatna ott egy kis kedélyes tréfát — gondolta magában a komám — és az ige tetest ölt... pár pillanat alatt ott terem a kertben, s egy viruló galyat hamarosan be is olt. Már épen vissza akart szökni, midőn egyszer csak dörög az „adta teremtetted”... ilyen-olyan mester legénye, hát te az én galyaimat jársz ide rongálni... s a megrémült ártatlan tolvajt nyakon esipi egy hatalmas kéz. Egyszakadás, földiadulás!... H!fa kerek, nád a berek... fatottam erlőn, bérczen, tuskén, bokron egész a j...i határig, hol végképen kimerülve egy magános csipkebokor árnyában pihentem ki a futás fáradalmait s az átéltem esemény lelki rázkódásait... De a koma... óh a koma ügyes ember... excaultta magát fényesen; míg én futottam, ő addig kapott pompás ebédet, megcsinálta az ismeretséget s a kedélyes tréfának folytatása lett az oltárnál — amikor már a beoltott rózsának legelső bimbója is ott piroslott a menyasszonyi koszoruban. No koma — sohajték fel magamban idők multán — ha te oltottál, hát oltok már én is. Felkerestem a magános csipkebokrot, beoltottam annak egyik ágát, abból van most a kis kertben ez a számos illatozó rózsá. Az öreg bokrot pedig elhoztam az utfélről, hadd legyen a többi között kegyeletos emlékeül ifju korunk szép idejének. Biz ugy! Ilyen románcza van ám annak a bizonyos csipkebokornak... Pá!!! Csendes jó éjszakát!

— **Ujabb tanügyi intézkedés.** A közoktatásügyi minisztériumnak egy újabb és dícséretos intézkedését kell fölemlitenünk. A központi kormány ugyanis a pár év alatt beszerzett hivatalos értesítésekből azon meggyőződést merítette, hogy a vidéki tanítói körök kerületi gyűlésén nem mindig a közoktatásügynek megfelelő thémák tárgyaltnak. Hogy e tekintetben némileg buzditólag hathasson a központi kormány, elhatározta, hogy a tanfelügyelők által ezüst és bronz-érmek díjazásával, avagy dícsérő megemlékezéssel fogja jutalmazni azon férfi- vagy nő-tanítókat, a kik a közgyűlésen szabadon választott beszéd és értelemgyakorlatból versenyelőadást tartanak. Előkészültre egy két havi idő lesz engedve, azon megjegyzéssel, hogy főleg az egyes vidékeken előforduló természeti és ipari tárgyak szellőztetésére legyenek figyelemmel. Nagyon természetos, hogy az írásbeli előadás mindig nagyobb előnyre fog számíthatni.

— **Figyelmeztetés.** Tisztelettel kérjük azokat, kiknek e lapok szerkesztőivel netán közölni vagy privát megbeszélőnivalójuk van: sziveskedjenek a szerkesztői irodába fáradni; mert ezután közvetett értesítéseket, utcazi megszólításokat és kérdézőkódásokat el nem fogadunk; ajánlatoknak és a kiadóhoz intézett nem közvetlen leveleknek helyet nem adunk. Ordo est anima rerum.

— **Nagymérvű átalakítások Koburg herceg birtokain.** Koburg Fülöp herceg legközelebb Szent-Antalra, neje látogatására, s onnan a garamvölgyi, pohorellai kastélyba rándult, roppant kiterjedésű vashámorainak, vashenger-gyárainak stb. megszemlélésére. A herceget — mint halljuk — ezen útjára azon ezél vezérelte, miként lehetne a vasgyártási üzemet birtokain oda juttatni, hogy az évi-zedeken keresztül folytonos deficit csökkenjen és haszon mutatkozzék, Kerpely Antal, selmeczibányi tanár, jelenleg miniszteri tanácsos pár év előtt tüzetes tanulmány tárgyává tette a hercegi valamennyi vasgyárat a garamvidéken, és a mult évben a „Pester Lloyd”-ban közzétett tanulmányában a deficit okait abban fődözte fel, hogy a vasgyárak némelyike igen primitív állapotban van. Az elhunyt Agost herceg, a „jóságos”, mint az óttani nép nevezi, figyelemre méltatta Kerpely tanulmányát, s már ő maga rendelte el a vasgyárak átalakításának tervezetét, azonban közbe jött huzamos betegsége a kivitelt akadályozta, mert közvetlen tudomása nélkül egyetlen terv kivétel sem engedte meg. Mint értesülünk, Fülöp herceg rendelkezere legelőbb is a vöröskövi rudverő gyárait fogják átalakítani, s azután így következék a sor az öntödékre és a benger-gyárakra. „Ellenőr.”

— **Sajtóhírek** esusztok be mult számunkba. És pedig a „Tiszlezer” kezdetünél „hazaság” h a z a f i s á g helyett, s Jankó Miklós emlékezeténél „szótagu” sz a v u helyett.

— **Mulattató Zsebkönyvtár** czim alatt Buzarovits Gusztáv esztergomi könyvkiadó, dr. Körösy László szerkesztésében egy humoristákus vállalatot indított meg, mely köré

elsőrangú íróinkon kívül a fővárosi és vidéki sajtó kitüntető elismerése is csatlakozik. A vállalat eddig tíz füzetet adott közönségünk olvasószámlára. Az utóbbi öt füzet a következő tartalommal jelent meg: 6. füzet. Humoros költemények. — A legkitünőbb régiebb és újabb humoros költemények gyűjteménye. 7. füzet. M. F. Márton ur bajai. Humoreszk. 8. füzet. A kitünő vendég. Vigjáték egy felvonásban Csepreghy Ferenczről. Különösen műkedvelőknek előadásra alkalmas. 9. 10. (keltős füzet) Eekstein hírneves humoreszkjének (Im Carceel) fordítása dr. Spinoza tollából. Az iskolai kalodában czim alatt. A „Mulattató Zsebkönyvtár” minden egyes füzetet befejezett egészét nyujt s tartalmánál s irányánál fogva nemcsak a nagyközönségnek, de ifjuságunknak is tiszta lelkiismerettel ajánlható. A füzetek ára egyenkint 12 kr. Tíz egymásután következő számú füzet előfizetéséi ára bérmentes szállítással 1 frt. Megrendelhető postautalványval Buzarovits Gusztáv könyvkiadóságából Esztergomban.

— **Rövid hírek. Magyar színészek** működnek Piamóban rendkívüli sikerrel. — **A nihilisták** ismét merényletet terveznek az orosz czár ellen. — **A történelmi társulat** most Sáros megyében végzi missióját. — **Apárisi Tempsnek** egy utazó munkatársa azt a tanácsot alya az osztrák-magyar monarchiát meglátogatni kívánóknak, hogy tanuljanak meg minden nyelvet, kivéve a nemet. — **Egy tolvajt** fogtak el Szalacson a — patkányfogóban. — **A miskolci** hadgyakorlatokon több külállam képviselője is magasabb rangú katonatisztek által. — **Emberöket** hozott magával a tűzföldről egy hamburgi kapitány. — **Bécsben** e hónapban három kongresszus fog tartatni, — közegészségügyi, irói és művészi és nemzetközi irodalmi. — **A király** e hó 1-én érkezett Mezőkövesdre. — **Renz czirkusza** nagy diadalokat arat Budapesten. — **Garfield** elnök kigyógyulása remélhető. — **A borsodi** vicinális vasutat m. hó 21-én nyitották meg. — **Völgyi György** szintársulata készül az ősz végén Rimaszombatra. — **Lee Henrik** Nagy-Británia s az Egyesült-Államok ezigánykirálya anglikán szertartás szerint nőül vett egy ezigány-hercegisasszonyt. — **A rablók** nagyon elterjedtek egyes vármegyékben. — **Andrássy Gyula** Sinaiban volt a román királynál. — **Lovaskatonák** lesznek a távíró szolgálatában a király miskolci tartózkodása alatt. — **Györmegyében** Taáp község egészen leégett.

Meghívás tanítói nyilvános körgyűlésre.

A „Gömörmegeei általános tanító-egyletnek” nagyrőcei járásköré f.év szeptember hó 15-én reggeli 9 órakor Pohorellán (Garamvölgy) a tanoda termében szakelőadással egybekötött nyilvános gyűlést tart, melyre ugy az egylet minden tagja, valamint a tanügyi iránt érdeklődők tisztelettel meghívtnak.

A gyűlés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. — 2. Az 1881. évi május hó 14-én a nagyrőcei államilag segélyezett polg. iskolában megtartott körgyűlés jegyzőkönyvének, valamint értekezések bírálatának felolvasása s hitelesítése. — 3. „Magyar nyelv tanítása tót aju iskolában gyakorlatilag”, Bahéry Józseftől. — 4. Vitatétel ezen kérdés fölött: Hogy a magyar nyelv tanítás sikere a mi tót vidékünkön is biztosítva legyen, mikép láthatnók el legolesőbban a tanulókat a már most mindenütt nélkülözhetlen magyar olvasókönyvekkel? Ezen tétel fölött elmulkedni s nézeteiket beadni sziveskedjenek. — 5. „Pohorella község és tanügyének története” Bahéry Józseftől. — 6. „Ismétlő-iskolák tan-és óraterve” Ezen tétel körgyűlésileg járásköröknek kidolgozás végett tüzetelt ki. Tárgyalatik. — 7. A nagyrőcei áll. segélyezett polgári iskola érdemes igazgatója Rőczey István egy érdekes műelőadás tartására utólagosan jelentkezett. — 8. Közügyek. — 9. Báró Eötvös-alap tárgyalása s díjak beszédese. — 10. A tagsági díjakat, a hátralék kimutatása szerint, minden tag befizeti, a jelen nem levők pedig sziveskedjenek azt okvetlen beküldeni. — 11. A kör három évi működéséről szóló jelentést előadja Ertl Heribert, a kör jegyzője. — 12. Elnöki leköszönés. — 13. Uj elnök választás. — 14. A jövő gyűlés hely- s idejének meghatározása. — 15. Az egylet minden tagja a körgyűléstől való elmaradását, alapszabályaink értelménél fogva, írásban tartozik igazolni.

Közértekezésben résztvenni ohajtok Bahéry József pohorellai tanító urnál jelentkezni sziveskedjenek.

Murányalján, 1881. évi aug. 31. napján.
Droppa Jozsef, elnök.

— **A magyar** szent korona országainak vörös-kereszt egylete igazgatósága kéri az egylet tagjait és pártfogóit, hogy egyrészt a volt segélyző nőegylet fiókjait az alapszabályok 9. és 10. §§-ai értelmében minél előbb átalakítsák, ott a hol még nem léteznek, új fiókegyleteket alakítsanak és a választmány névsorát velünk közöljék, hogy még ez év folyamán a megyei, vidéki és városi választmányok az alapszabályok 19. 20. és 21. §§-szent szerkezthessék és a körgyűlés

által reájuk ruházott feladatnak eleget tehesenek. A fiókegyetek megalakulásáról szóló jelentéseket annál inkább kérjük még ez év november végeig beküldeni, hogy a december hó leginkább a megyei, vidéki és városi választmányok szervezésére fordíthatassék és az idei évi jelentésben az egyleti működésnek hű és részletes képét adni lehetséges legyen. Alapszabályokkal, aláírási ivekkel és egyéb nyomtatványokkal a központi iroda mindenkor készséggel szolgál.

Szíves tudomásul közöljük, hogy az egyleti tagok száma meghaladja a 29,000-et. — Az egyleti vagyon pedig következőn áll:

Gróf Károlyi Gyula ur által a takarékpénztárba gyümölcsözőleg elhelyezett 55183 ft 30 kr. még be nem folyt tagdíjak 3772 ft — kr. kirt levő alapítványok . . . 13900 ft — kr.

A központi pénztárnál: értékpapirokban 68150 ft — kr. takarékpénztári könyvekben 14000 ft — kr. készpénzben 1098 ft 55 kr. kintlevő ajánlatok a kórházi alapra 9750 ft — kr.

aközponti pénztárnál összesen 165853 ft 85 kr.

A fiókegyeteknél kész pénzben 23225 ft — kr. továbbá Budapest fővárosa által följánlott kórházi telek értéke 30000 ft — kr.

Az egylet vagyona . 219078 ft 85 kr. A fent kimutatott összegből 23035 frt a kórházi alapot illeti.

Budapest, (II. lánchiduteza 1. sz.) 1881. augusztus 28. **Az igazgatóság.**

Hivatalos közlemények.

Gömör és Kis-Hont t. e. megye alispánjától.

Hirdetmény.

6378. sz. — A fenálló szabályrendelet értelmében megtartandó rendes őszi bizottsági

közgyűlés határideje Főispán ur méltóságával egyetértve folyó évi szeptember hó 15-ére s következő napjaira Pelsőz városába tüzetvén ki, mennyiben ezen közgyűlés egyik teendőjét a központi árvaszéknél. — Hevessy Bertalan leköszönésével megürült, előadói állomásnak választás utján leendő betöltése — is képezendi, felhivatnak mindazok, kik ezen hivatalt elnyerni kívánják, hogy kijelentésök végett folyó évi szeptember hó 14-ig főispán ur ó méltóságánál személyesen vagy írásilag jelentkezzenek, — egyidejűleg pedig a bizottsági tagok tisztelettel felkérnek, hogy tekintve a tanácskozás alá kerülendő tárgyak fontosságát és azt, hogy ezen közgyűlésen a közigazgatási bizottság tagjainak fele része kisorsoltatván, 1882-ik évre újból fog választatni. — a közgyűlésen teljes számban megjelenni, s a tanácskozásokban részt venni szíveskedjenek.

Rimaszombat, 1881. szeptember 1-én.

Szontagh B. alispán.

Árlejtési hirdetmény.

632. eln. 81. — A rimaszombati kir. Törvényszék s területén levő rozsnyói, tornallyai, nagyrozei, rimaszécsi, rimaszombati kir. Járásbíró és rimaszombati kir. Ügyészség részére 1882. évi január 1-től december 31-ik napjáig együttesen szükségeltetik, mintegy:

- 3 rizsma miniszteri papiros,
 - 120 rizsma kis irodai fehér,
 - 60 rizsma kis irodai fogalmi kékes
 - 10 rizsma nagy irodai sima fehér gép,
 - 15 rizsma nagy esomagoló papiros.
- Megjegyeztetvén, hogy az egyes papir neműek rizsmánként 1000 ivvel számitatnak.
- 80 kilogramm posta pecsét-viasz,
 - 100 doboz különféle jó minőségű acél toll,
 - 400 darab toll nyél.
 - 50 duzent fekete irón,
 - 40 duzent kék "
 - 40 duzent veres "
 - 100 darab unio gyanta,

- 50 darab rug gyanta,
- 40000 darab veres ostya,
- 2 kilogramm nyomda szivacs,
- 60 üveg veres Carmin tinta,
- 200 üveg vegytinta,
- 80 üveg bélyeg festék,
- 6 kilogramm nyomda festék,
- 150 kilogramm fekete porzó,
- 150 kilogramm habkő.
- 20 kilogramm nemzeti színű varró ezérna.

Ezen cikkek szükséghez képesti szállítása árlejtés utján biztosítani rendeltetvén, árlejtési határidőül f. évi október 10-ik napjának d. e. 10 órája tüzetik ki, melyhez a vállalkozni kívánók azzal hivatnak meg, miszerint a kitézött határidőben 100 frt bnatpénzzel és kellő mintákkal ellátva a Rimaszombati kir. Törvényszék tanácsstermében, hol az árlejtés fog megtartatni — jelentkezzenek.

Írásbeli zárt ajánlatok 50 kros bélyegjegyen a szükséges mintákkal, és 100 frt bnatpénzzel, fentebbi határideig nevezett kir. Törvényszék Elnökségénél szintén elfogadtatnak, később, vagy bnatpénz nélkül beadott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A többi szerződési feltételek időközben naponta reggeli 9 órától fogva, d. e. 12 óráig az elnöki irodában megtekinthetők.

Rimaszombat, 1881. aug. 16.

Marton Rudolf.
kir. törvényszéki elnök.

Árlejtési hirdetmény.

4225. sz. — A rimaszombati kir. ügyészség felügyelete alatti pelsőzi fiók fogház 1882. évi fűtéséhez 122½ köbméter tűzifa szükségeltetvén, ezen tűzifa mennyiség biztosítására árlejtés hirdettetik, s árlejtési határnapul 1881. év szeptember 30-ik papjának d. e. 10 órája Rimaszombatban a kir. ügyészség hivatali helyiségében kitézetik, melyre a vállalkozni kívánók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az árlejtési feltételek ezen kir. ügyészségnél addig is megtekinthetők, s hogy

az árlejtés határnapjáig írásbeli zárt ajánlatok is elfogadtatnak.

Rimaszombatban, 1881. aug. 31-én.

Ján János, kir. ügyész.

Árlejtési hirdetmény.

4226. sz. — A rimaszombati kir. ügyészség felügyelete alatt álló pelsőzi fogház helyiségeinek 1882. évi világításához szükséges kőolaj szállításának biztosítására Rimaszombatban a kir. ügyészség hivatali helyiségében árlejtési határnapul f. é. szeptember 30-ik napjának délelőtti 10 órája tüzetik, melyre a vállalkozni kívánók azzal hivatnak meg, hogy az árlejtési feltételek ezen kir. ügyészségnél addig is megtekinthetők, s az árlejtés napjáig írásbeli zárt ajánlatok is elfogadtatnak.

Rimaszombatban, 1881. aug. 31.

Ján János, kir. ügyész.

Szerkesztői üzenetek.

a-b. Mi is azt tartjuk, hogy a Tompa-reliquiák ismertetése jelen alakban — az egyes levelek kisserűsége, érdektelensége miatt — nem nyilvánosság elé való. Azonban hadd teljék kedve a különben érdekes gyűjtőnek; egyéni nézetünket nem erőszakoljuk másra. De gustibus...

L. L. Köszönjük; alább.
P. P. R-nak is elment a kedve. — azon dolog plus deficit, quam proficit. L-ies malom utca 3. sz. Servus!

Sz. I. Állandó működését kérjük. Ki volt szedve, de a végéről kimaradt

Ratkó. Nem mozgunk?

Murány. Ne csak a kormányt („E—ör—t”) boldogítsa!

F. A. Ubi est p. scriptum? Az életphilosophia jönni fog

Trubint Lukács urnak. Örülünk rajta, hogy ön — mint egy szál — szerepel a kiállításon; ha az arany érem megjő: szíveskedjek tudomásunkra hozni.

H. I. Örülünk, elkésve kaptuk.

Felelős szerkesztő s laptulajdonos:

Pető Porubszki Pál.

Szerkesztőtárs: **Fóthi Kovács Béla.**

H I R D E T É S E K.

Üzlethelyiség változás!

Alólírottak van szerencséje a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a rendőrileg lakhatatlannak nyilvánított régi üzletemből kivonulni kénytelenítve, **bor- és sörcsarnokomat** a cserenesényi utcza 25. számú házban úgy rendeztem be, hogy hideg ételek mellett mindenkor friss sör és jó borral szolgálhassak, az első emeleten tisztelt vendégeim kényelmére pedig egy **kávéházat** rendeztem be, melynek kinyitását f. év és hó 28-ra határoztam. Kérem a n. é. közönséget, miszerint fennebbi üzleteimet kegyes pártfogása védszárnyai alá venni méltóztassék.

Rimaszombat, 1881. év aug. hó 26-án.

Tisztelettel

Hozeliez Salamon.

3—3

Hirdetmény.

Alulírott igazgatóság részéről közhírré tétetik, hogy a nagyrozei kölesönös segélyző szövetkezethél elhelyezett rendkívüli betétektől f. év július hó 1-től számítva csak 5%-töli és arany vagy ezüstben visszafizetendő betéteknél csak 4%-töli kamat fog fizettetni.

Együttal az üresedésbe lévő 450 frt évi fizetéssel összekötött pénztárnoki állomásra pályázat hirdettetik, melynél a pénztárnoki szakképzettségen kívül a magyar nyelv ismerete is megkivántatik. Írásbeli folyamodványok f. év október hó 1-ig az igazgatósághoz benyújtandók.

Nagy-Röczen, 1881. év aug. hó 15-én.

3—3 **A n-rözei kölcs. segélyző szövetkezet igazgatósága.**

Lakváltoztatás.

Alólírott tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy az őszi évadra a legújabb divatu kelmekkel gazdagon felszerelt

férfi-szabó üzletemet,

mely eddig a főtéren volt; **folyó 1881. év augusztus 1-től a temel-tó-uteza Perjéssy-féle ház első emeletére tettem át.**

Együttal felhívom mindazok figyelmét, kik jó kelméből, divatszérű öltözéket ohajtanak jutányos áron, szerencsétlenségük megrendeléseikkel.

Ugyanott mindenféle **kész ruha** is kapható.

Vidéki megrendelések, gyorsan és pootusan eszközöltetnek.

Rimaszombat, 1881. augusztus 25.

2—3 **MAJOROSY RUDOLF,** férfi-ruha készítő.

Jelentés.

Ő Felsege a király fogadtatása alkalmára a buzavásártéren egy 50 öl hosszú szépen díszített emelvény fog felállítatni, melyről a bevonulás igen kényelmesen és jól lesz szemlélhető. Az emelvény szerkezetét a n. é. közönség közbiztonsági érdekének megvédése szempontjából az illetékes hatóság megfogja annak idejében vizsgálni. Számozott ülőhelyekre jegyek a mai naptól kezdve Lang Károly kereskedésében válthatók.

Helyár: ülőhely I. és II. sor 3 frt, többi sor 2 frt. Allóhely 50 kr.

Miskolcz, 1881. aug. 28.

A vállalkozó.

Báró Vay Dénesné Draskóczy Klementina derencsényi és szilistyei 1100 hold területű erdejének — 300 számra nézett —

makktermése

szeptember 7-én, délelőtt 10 órakor, Rimaszombatban, a városházánál tartandó árverés utján fog eladatni. Bővebb értesítést ad az erdőfelügyelő Derencsényben és **Csider Károly** ügyvéd Rimaszombatban.

Haszonbéri hirdetmény.

1066. sz. K. i. 881. — Nagy-Röcze rendezett tanácsu város tulajdonához tartozó öt helyen nyitható italméresi jog, városi fürdő, szintén italméresi joggal és vágó-híd, az 1882-ik évi január hó 1-ső napjától kezdve, három egymásután következő évekre, folyó évi szeptember hó 26-ik napján, d. e. 10 órától megtartandó nyilvános árverésen, egyenkét — a városháza tanácsstermében — bérbe fognak adatni.

Az árverési feltételek hivatalos órákban főjegyzői hivatalnál megtekinthetők.

Kelt Nagy-Röczen, 1881. év szeptember hó 1-én.

1—3

Árvey József, polgármester.

Makk és gubics árverezés.

Fülöp Szász-Coburg-góthai herceg Ő királyi Fensége gömörmezei balogvári és derencsényi uradalmához tartozó erdőterületek ez évi makk és gubacs termése f. évi szeptember hó 5-én, d. e. 10 órakor, nyilvános árverésen F.-Balogon fog eladatni.

A szokásos árverezési feltételek az alólírt erdőhivatalnál megtekinthetők.

Fülöp Szász-Coburg-góthai herceg Balogvári erdőhivatala
Meleghegyen, u. p. F.-Balog, 1881. évi aug. hó 10-én.

3—3